

Kirje

6.2.2025

VN/2104/2025
VN/2104/2025-VM-5

Liikenne- ja viestintäministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto HE-luonnoksesta kyberturvallisuuslain muuttamiseksi

Esityksen sisältö

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muutettavaksi kyberturvallisuuslakia, jota koskevan hallituksen esityksen¹ (HE 57/2024 vp) käsittely eduskunnassa on kesken. NIS2-direktiivin² täytäntöön panoa koskeva HE 57/2024 vp annettiin eduskunnalle 23.5.2024. Hallituksen esitys sisältää muutoksia myös julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettuun lakiin (906/2019, tiedonhallintalaki). Tiedonhallintalain muutoksilla on tarkoitus panna täytäntöön NIS2-direktiivi sen liitteen I kohdassa 10 tarkoitetulla julkishallinnon toimialalla.

Eduskunnalle on 19.12.2024 annettu CER-direktiivin³ täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys⁴, HE 205/2024 vp. CER-direktiivi esitetään pantavaksi täytäntöön lailla yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta (CER-laki).

Lausuttavana olevaan hallituksen esityksen luonnokseen sisältyvillä säädösmuutosehdotuksilla saatettaisiin kyberturvallisuuslain soveltamisala koskemaan sellaisia yhteisöjä, jotka määritetään yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiksi CER- lain nojalla. Kyberturvallisuuslakiin esitetään myös NIS2- ja CER-direktiiveissä edellytetyjä viranomaisyhteistyötä sekä tiedonvaihtoa koskevia lisäyksiä. Esityksellä siis täydennettäisiin CER-direktiivin sekä NIS2-direktiivin kansallista täytäntöönpanoa.

HE:ssä 205/2024 vp jaksossa 10 todetaan, että: ”*Valtioneuvosto valmistelee erikseen esityksen teknisistä lainsäädäntömuutoksista, jotka ovat tarpeen ehdotetun kyberturvallisuuslain (HE 57/2024 vp) velvoitteiden soveltamiseksi [CER-lain nojalla määritettäviin] kriittisiin toimijoihin NIS2- ja CER-direktiivien edellyttämällä tavalla.*” Lausuttavana olevassa

¹ Hallituksen esitys 57/2024 vp kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555 kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 -direktiivi).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557 kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta.

⁴ Hallituksen esitys 205/2024 vp eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

esityksessä on kyse viitatuista lainsäädäntömuutoksista. Kyberturvallisuuslain muuttamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle HE:n 205/2024 vp käsittelyn aikana (kyberturvallisuuslain tultua hyväksytyä) ja kyberturvallisuuslain muutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti CER-lain kanssa.

Valtiovarainministeriön esitys tiedonhallintalain muuttamiseksi

Myös julkishallinnon toimialaa koskee NIS2-sääntelyn soveltuminen muiden ohella myös CER-direktiivin ja sen täytäntöönpanevan CER-lain nojalla määritettyihin kriittisiin toimijoihin julkishallinnon toimialalla.

Julkishallinnon toimialan valvovan viranomaisen yhteistyöstä ja tiedonvaihdesta muiden viranomaisten kanssa ei säädettäisi yksityiskohtaisesti tiedonhallintalaissa, vaan niiden osalta ehdotetussa tiedonhallintalain uudessa 4 a luvussa (18 h § 3 mom) viitataan kyberturvallisuuslain asianomaisissa pykälissä säädettyyn.

Valtiovarainministeriö tunnistaa muutostarpeita myös tiedonhallintalain NIS2-sääntelyyn, joka siis on osa eduskunnan käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä 57/2024. Valtiovarainministeriö ehdottaa, että liikenne- ja viestintäministeriö lisäisi lausuttavana olevaan hallituksen esitykseen seuraavat NIS2- ja CER-direktiiveistä johtuvat (lähinnä tekniset) muutokset tiedonhallintalakiin (sellaisena kuin se on tällä hetkellä HE:ssä 57/2024 vp):

1. Tiedonhallintalain 2 §:n 26 kohdan kriittisen toimijan määritelmän viittaus CER-direktiiviin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun kriittiseen toimijaan julkishallinnon toimialalla tulisi muuttaa viittaukseksi CER-lain 10 §:ssä tarkoitettuun kriittiseen toimijaan julkishallinnon toimialalla (julkishallinnon toimiala on määritelty tiedonhallintalakiin ehdotetussa 1 §:n 2 momentissa).
2. Tiedonhallintalain 18 a §:n 1 momentin osalta tulisi vielä jatkovalmistelussa selvittää, onko tarpeen lisätä säännökseen mainintaa, että kriittinen toimija olisi aina NIS2-sääntelyn mukainen keskeinen toimija. Toisaalta CER-direktiivin toimeenpanossa (CER-lain 1 §:n 3 momentti) esitetään, että CER-direktiivin julkishallinnon toimialalla lakia sovellettaisiin vain viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin valtion hallintoviranomaisiin sekä muihin valtion virastoihin ja laitoksiin, jolloin esimerkiksi hyvinvointialue tai kunta ei voisi tulla määritetyksi kriittiseksi toimijaksi julkishallinnon toimialalla (kylläkin jollain toisella NIS2-/CER-direktiivin toimialalla). Tästä näkökulmasta 18 a §:n 1 momenttia ei ole tarpeen muuttaa.

Valtiovarainministeriö kiinnittää tässä yhteydessä huomiota siihen, että NIS2- ja CER-direktiiveissä keskustason julkishallinnon toimija on määritelty samoilla sanoilla direktiivien englanninkielisessä versiossa: *”Public administration entities of central governments as defined by a Member State in accordance with national law”*. CER-laissa keskustason julkishallinnon toimijan edellä todettu kansallinen määrittely on kapeampi kuin tiedonhallintalain 3 §:n, jossa keskustason julkishallinnon toimijoiksi on katsottu myös valtion liikelaitokset ja itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset sekä eduskunnan virastot. Eduskunnan virastojen osalta NIS2-sääntelyn soveltaminen on eduskunnassa erityisen arvioinnin kohteena.

3. Jatkovalmistelussa tulisi harkita, onko tarpeen lisätä myös tiedonhallintalain muutokseen siirtymäsäännös, mistä lähtien sääntelyä sovelletaan mahdolliseen julkishallinnon toimialan kriittiseen toimijaan, johon tiedonhallintalain 4 a lukua ei muuten sovellettaisi.

Tiedonhallintalain 3 §:n osalta valtiovarainministeriö ei ehdota muutoksia, koska tiedonhallintalaissa (NIS2-sääntelyn osalta) ja CER-laissa (CER-sääntelyn osalta) on omaksuttu sääntelytekniikaltaan erilainen lähestymistapa koskien sääntelyn soveltamista julkishallinnon toimialalla. Tiedonhallintalain 3 §:n sisäisen johdonmukaisuuden vuoksi selkeyttämismahdollisuuksia ei juurikaan ole, ellei soveltamisalan määrittelyä tiedonhallintalaissa

muuteta täysin toisen tyyppiseksi. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tiedonhallinta-lain 3 §:n soveltamisalasäännöstä ei siten ole tarpeen muuttaa, vaikkakin CER-lain perusteella tulee olemaan selvää, ettei eräitä tiedonhallintalain 3 §:n uudessa 3 momentissa mainittuja viranomaisia tulla määrittelemään kriittisiksi toimijoiksi – eikä siten myöskään olisi välttämätöntä rajata valvontatoimivaltuuksia eräiden viranomaisten osalta 3 §:n 4 momentissa. Kuten todettu tiedonhallintalain 3 §:n sisäisen johdonmukaisuuden vuoksi on kuitenkin tarkoituksenmukaista säilyttää se sellaisena kuin se on hallituksen esityksessä 57/2024 vp (mahdollisin eduskunnan esittämin muutoksin).

Esitetyt muutokset eivät myöskään vaikuttaisi edellyttävän valvovan viranomaisen tietojen vaihtoa ja viranomaisyhteistyötä koskevan tiedonhallintalain 18 h §:n 3 momentin viittaussäännöksen muuttamista. Mahdollinen muutostarve on syytä tarkistaa vielä, kun kyberturvallisuuslakiin esitettävät muutokset ovat valmiit eduskunnalle annettavaksi.

Valtiovarainministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ehdotetusta CER-laista ei käy ilmi, mikä taho olisi valvova viranomainen julkishallinnon toimialalla. Näin ollen on epäselvää, minkä tahon kanssa julkishallinnon toimialan NIS2-sääntelyn noudattamista valvova viranomainen (Liikenne- ja viestintävirasto) vaihtaa tietoja ja tekee yhteistyötä, kun yhteistyötä edellytetään CER-lain noudattamista valvovan viranomaisen kanssa.

Muut kommentit

Valtiovarainministeriö esittää vielä tarkistettavaksi, että ehdotettu kyberturvallisuuslain 3 §:n 2 momentin uusi 5 kohta ei johda siihen, että julkishallinnon toimialan kriittiseksi määritetty toimija tulisi pelkästään julkishallinnon toimialan toimijan ominaisuudessa kyberturvallisuuslain mukaiseksi toimijaksi.

ICT-johtaja

Jarkko Levasma

Lainsäädäntöneuvos

Eeva Lantto

Tiedoksi

Veikko Vauhkonen, LVM
 Tomi Hytönen, VM
 Maarit Huotari, VM
 Tuija Kuusisto, VM
 Sami aalto, VM
 Aku Hilve, VM
 Lauri Holmström, VM
 Olli-Pekka Rissanen, VM
 Laura Kolinen, VM
 Isamaria Mäkiäho, VM
 Tommi Oikarinen, VM

VN/2104/2025-VM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: